

Asia: VN/14098/2024

Hallituksen esitys eduskunnalle laeiksi sosiaali- ja terveydenhuollon järjestämisestä annetun lain ja eräiden muiden lakien muuttamisesta

Lausunnonantajan lausunto

Voitte kirjoittaa lausuntonne alla olevaan tekstikenttään

Etelä-Karjalan hyvinvointialue ei kannata esitettyä muutosta sosiaalihuoltolain oikaisuvaatimussäätelyyn, vaikka tällä hetkellä sosiaalihuoltolain nojalla annettuihin päätöksiin tehdyt oikaisuvaatimukset käsitelläänkin Etelä-Karjalan hyvinvointialueella toimielimessä, yksilöasioiden jaostossa. Asiaksmaksuja koskevissa oikaisuvaatimuksissa toimivalta on sen sijaan siirretty viranhaltijalle. Ilman nimenomaista säädösperustaakin oikaisuvaatimuksen on aina käsitelty ja ratkaissut eri viranhaltija kuin alkuperäisen maksupäätöksen tehnyt viranhaltija.

Nykyinen oikaisuvaatimusten käsittelyä koskeva säätely on riittävä ja joustava, ja se antaa hyvinvointialueille mahdollisuuden päättää tarkoituksenmukaisella tavalla, käsitelläänkö oikaisuvaatimukset toimielimessä vai viranhaltijatasolla. Viranhaltijoilla on vahvin sosiaalihuollon lainsäädännön ja soveltamiskäytännön asiantuntemus, eikä oikaisuvaatimusten toimieliinkäsittelyllä saavuteta sisällöllistä tai laadullista lisäarvoa. Päin vastoin, tarkasti laissa määriteltyjen oikeuksien ja velvoitteiden tulkintaan perustuva osaaminen on viranhaltijoilla eikä luottamushenkilöillä. Toimieliinkäsittelyssä syntyy riski normeihin liittymättömien seikkojen vaikutuksesta asian käsittelyyn. Oikaisuvaatimusten käsittely viranhaltijatasolla varmistaa myös salassa pidettävien sosiaalihuollon asiakastietojen käsittelyn ja säilymisen sosiaalihuollon toimintayksikössä, eikä salassa pidettäviä tietoja saateta laajemman henkilökunnan tietoon henkilötietojen käsittelyn minimoinnin periaatteen mukaisesti.

Oikaisuvaatimuksia käsittelevä toimielin kokoontuu harvakseltaan, joten kun oikaisuvaatimuksen ratkaisee viranhaltija, muutoksenhakija saa päätöksen oikaisuvaatimukseensa nopeammin ja joustavasti. Asioiden nopeampi käsittely vähentää yhteydenottoja ja tiedusteluja sekä niihin liittyvää hallinnollista työtä.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue kiinnittää huomioita siihen, että esityksen perustelut ovat puutteelliset ja suppeat, eikä esitetyn muutoksen vaikutuksia ole käytännössä arvioitu ollenkaan. Esitettyä muutosta ei voida pitää teknisenä, koska muutoksella olisi vaikutuksia monien hyvinvointialueiden toimielinrakenteeseen ja siten sillä olisi myös merkittäviä taloudellisia vaikutuksia. Toimielinten kokousten valmistelut, ajankäyttö, kokouspalkkiot jne. maksavat satoja tuhansia euroja vuodessa, ja hyvinvointialueiden taloudellinen tilanne huomioiden kaikkia uusia ylimääräisiä kustannuksia aiheuttavia lakimuutoksia tulisi välttää.

Nykyinen sääntely mahdollistaa kustannustehokkaan, joustavan ja kunkin hyvinvointialueen omassa harkinnassa olevan tavan määrätä hallintosäännöllä, käsitelläänkö oikaisuvaatimukset toimielimessä vai viranhaltijatasolla. Asiakkaiden oikeusturva ei nykymuodossa vaarannu, vaan oikaisuvaatimusten käsittely on nopeaa ja laadukasta ja ratkaisukäytäntö säilyy yhtenäisenä, kun oikaisuvaatimukset käsittelee viranhaltija, jolla on paras asiantuntemus.

Etelä-Karjalan hyvinvointialue näkee mahdollisena lainsäädännön tarkentamisen siltä osin, että lakiin lisätään maininta siitä, että oikaisuvaatimuksen käsittelevä yksittäinen viranhaltija ei voi lähtökohtaisesti olla sama kuin alkuperäisen päätöksen tehnyt viranhaltija. Muilta osin Etelä-Karjalan hyvinvointialue toivoo, että sosiaalihuoltolain 50 § säilyy ennallaan.

Kähkönen Mari
Etelä-Karjalan hyvinvointialue